

Algorytmy Równoległe i Rozproszone

Część I - Wprowadzenie i Sieci porównujące

Łukasz Kuszner
pokój 209, WETI
<http://www.sphere.pl/~kuszner/>
kuszner@sphere.pl

Oficjalna strona wykładu
<http://www.sphere.pl/~kuszner/ARiR/>
Wykład 15 godzin, Projekt 15 godzin

2006/07

Spis treści

1	Zaliczenie	1
2	Plan wykładu	2
3	Literatura	3
4	Sieci porównujące	4
4.1	Schematy komparatora	4
5	PRAM - przykład	5
5.1	Iloczyn skalarny	5
6	Model rozproszony	6
6.1	Rozproszony algorytm dla problemu: „wybór lidera”	6

7 Sieci porównujące	7
7.1 Głębokość sieci	8
7.2 Sieci sortujące	8
8 Zasada zero-jedynkowa	9
9 Sieci bitoniczne	11
10 Sieć sortująca	12

1 Zaliczenie

Na zaliczenie przedmiotu składają się następujące elementy:

- C - suma punktów uzyskanych na ćwiczeniach,
- K - maksymalna suma punktów uzyskana z kolokwii, które odbędą się w trakcie trwania semestru.
- D - suma punktów dodatkowych

Notatki

Końcowy wynik S obliczamy według wzoru:

$$S = \left(\frac{C + D + K}{100} \right) \cdot 100\%$$

Ocenę z przedmiotu wyznaczamy w zależności od S w następujący sposób:

ocena	wynik
2	$\max\{K_1 + K_2, E\} < 100 \vee C < 100$
3	$S \geq 50\% \wedge S < 60\%$
3+	$S \geq 60\% \wedge S < 70\%$
4	$S \geq 70\% \wedge S < 80\%$
4+	$S \geq 80\% \wedge S < 90\%$
5	$S \geq 90\% \wedge S < 100\%$
5+	$S \geq 100\%$

Notatki

2 Ogólny plan wykładu

- Wstęp
- Sieci porównujące,
- Układy kombinacyjne,
- Algorytmy w modelu PRAM,
- Algorytmy w modelu rozproszonym.

Notatki

3 Literatura

- T. H. Cormen, C. E. Leiserson and R. L. Rivest, „Introduction to Algorithms”, The MIT Press/McGraw-Hill Company, 1990 (wydanie polskie WNT).
- Raymond Greenlaw, H. James Hoover, Walter L. Ruzzo „Limits to Parallel Computation: P-Completeness Theory”, Oxford University Press, 1998.
- Hagit Attiya „Lecture Notes for Course Distributed Algorithms”, 1994.

Notatki

- C. Xavier, S. S. Iyengar, „Introduction to Parallel Algorithms”, Wiley-IEEE, 1998.
- Gerard Tel, „Introduction to Distributed Algorithms”, Cambridge University Press, 2nd edition, 2000.
- Shlomi Dolev. Self-Stabilization. MIT Press, 2000.

Notatki

- J. Jaja, „An Introduction to Parallel Algorithms”, Addison-Wesley, Reading, MA, 1992. ■
- S.G. Akl, „The Design and Analysis of Parallel Algorithms”, Prentice-Hall, 1989. ■
- Lecture Notes Repository: Uniwersytet w Paderborn.

Notatki

- Ananth Grama, Anshul Gupta, George Karypis, Vipin Kumar „Introduction to Parallel Computing”, Addison Wesley, 2003. ■
- Hagit Attiya, Jennifer Welch „Distributed Computing: Fundamentals, Simulations, and Advanced Topics”, 2nd Edition. ■
- Guy E. Blelloch, Bruce M. Maggs: Parallel Algorithms. The Computer Science and Engineering Handbook, 1997: 277-315.

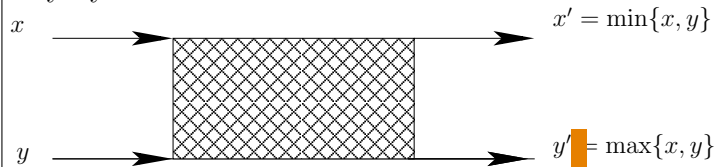
Notatki

4 Sieci porównujące - przykład

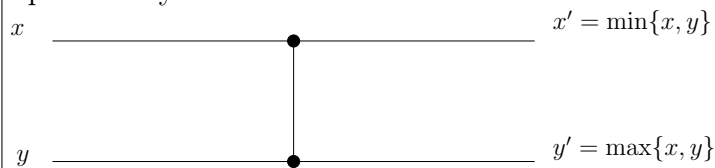
Sieć porównująca składa się z połączonych ze sobą komparatorów.

4.1 Schematy komparatora

zwykły:

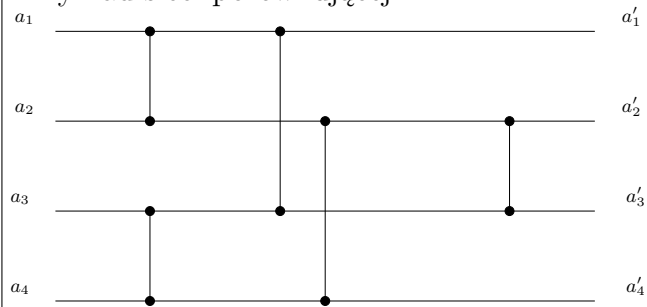

uproszczony:

Notatki

Przykład sieci porównującej

Notatki

Ćwiczenie 1

Sprawdź, że sieć porównująca z poprzedniego slajdu jest siecią sortującą.

Notatki

5 PRAM - przykład

5.1 Iloczyn skalarny

We: Tablice współrzędnych $a[1:n]$ i $b[1:n]$

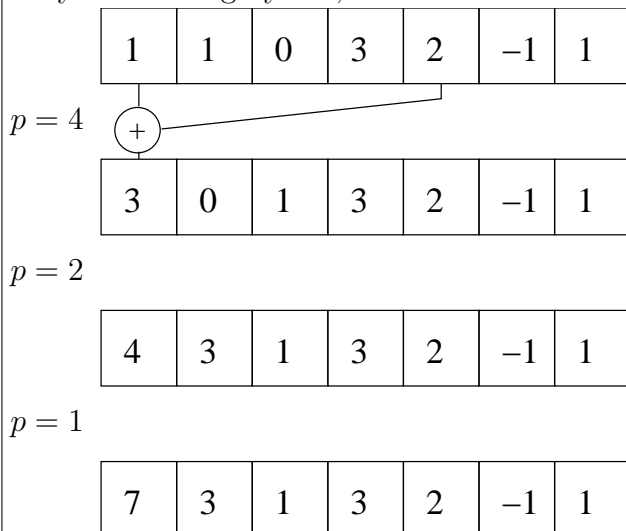
Wy: Liczba będąca iloczynem skalarnym wektorów a i b .

Algorytm 1: Iloczyn skalarny

```
1: for  $i = 1$  to  $n$  in parallel do
2:    $c_i = a_i * b_i$ 
3: end for
4:  $p = n/2$ 
5: while  $p > 0$  do
6:   for  $i = 1$  to  $p$  in parallel do
7:      $c_i = c_i + c_{i+p}$ 
8:   end for
9:    $p = p/2$ 
10: end while
```

Notatki

Przykład dla algorytmu, dla $n = 7$.

Notatki

6 Model rozproszony - przykład

6.1 Rozproszony algorytm dla problemu: „wybór lidera”

Przypuśćmy, że mamy rozproszony system asynchroniczny, w którym jednostki obliczeniowe tworzą pierścień.

Problem polega na skonstruowaniu algorytmu, który pozwoli wyróżnić jeden z procesorów. Oczekujemy, że po zakończeniu działania algorytmu dokładnie jeden procesor zasygnalizuje „jestem liderem”, a wszystkie pozostałe „nie jestem liderem”.

Notatki

Przypuśćmy, że każdy z procesorów ma unikalny identyfikator. Procesory tworzą pierścień, możemy więc mówić o lewym i prawym sąsiedzie. Inicjalnie każdy z procesorów wysyła wiadomość do swojego lewego sąsiada, w której zapisuje swój identyfikator.

Następnie każdy procesor odbierając wiadomość od prawego sąsiada przesyła ją dalej, jeśli zapisany na niej identyfikator jest większy od jego własnego identyfikatora i kasuje, jeśli jest mniejszy.

Procesor, który otrzymał z powrotem swój własny identyfikator ogłasza się liderem i wysyła wiadomość kończącą działanie algorytmu.

Notatki

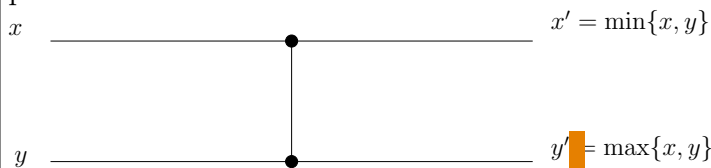
Ćwiczenie 2

Uzasadnij, że liczba wiadomości wysłanych w trakcie działania algorytmu jest $O(n^2)$.

Notatki

7 Sieci porównujące

Sieć porównująca składa się tylko z przewodów i komparatorów.

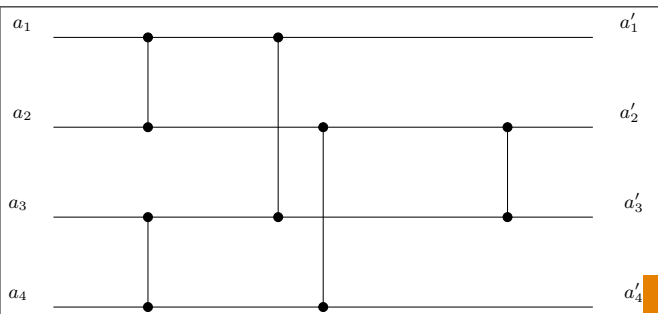
Zakładamy, że komparator działa w czasie $O(1)$, to znaczy czas pomiędzy pojawieniem się danych na wejściu (na rysunku po lewej stronie), a pojawieniem się wyników na wyjściu (na rysunku po prawej stronie) jest stały. Przyjmujemy, że sieć ma n wejść $a_1, a_2, \dots, a_n$ i n wyjść $b_1, b_2, \dots, b_n$, a graf sieci jest acykliczny.

Notatki

7.1 Głębokość sieci

Wejście sieci ma głębokość 0. Jeśli wejścia komparatora mają głębokość d_x i d_y , to wyjście ma głębokość $\max(d_x, d_y) + 1$. Głębokość sieci definiujemy jako największą głębokość wyjścia. Głębokość identyfikujemy z czasem potrzebnym na posortowanie wszystkich elementów.

Notatki

poniższa sieć porównująca ma głębokość 3.

7.2 Sieci sortujące

Sieć sortująca, to sieć porównująca, której ciąg wyjściowy jest niemalejący dla każdego ciągu wejściowego.

Ćwiczenie 3

Wykaż, że sieć sortująca o n wejściach ma głębokość co najmniej $\lg n$.

Notatki

8 Zasada zero-jedynkowa

Lemat 1 *Jeśli sieć porównująca dla ciągu wejściowego $a = (a_1, a_2, \dots, a_n)$ wyznacza ciąg wyjściowy $b = (b_1, b_2, \dots, b_n)$, to dla dowolnej funkcji nie-malejącej ta sama sieć z ciągiem wejściowym $f(a) = (f(a_1), f(a_2), \dots, f(a_n))$ wyznacza ciąg wyjściowy $f(b) = (f(b_1), f(b_2), \dots, f(b_n))$.*

Ćwiczenie 4

Przeprowadź pełny dowód lematu 1.

Wskazówka 1: Rozważ pojedynczy komparator. Z monotoniczności f wynika, że $\max\{f(x), f(y)\} = f(\max\{x, y\})$ i $\min\{f(x), f(y)\} = f(\min\{x, y\})$

Wskazówka 2: Zastosuj indukcję na głębokość sieci.

Wskazówka 3: zob. Cormen str. 718

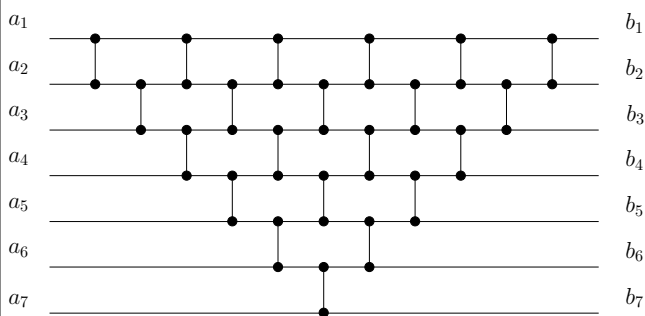
Twierdzenie 2 *Jeśli sieć porównująca o n wejściach sortuje poprawnie wszystkie 2^n ciągi zer i jedynek, to sortuje poprawnie dowolne ciągi liczb.*

Dowód: Dowód nie wprost. Przypuśćmy, że sieć sortuje poprawnie wszystkie ciągi zer i jedynek, ale istnieje ciąg liczb $a = (a_1, a_2, \dots, a_n)$, dla którego wynik nie jest posortowany poprawnie. Istnieją elementy a_i, a_j takie, że $a_i < a_j$ oraz w ciągu wyjściowym a_j występuje przed a_i . Niech $f(x) = 0$, jeśli $x \leq a_i$ i $f(x) = 1$, jeśli $x > a_i$. Funkcja f jest niemalejąca. Z lematu 1 wnioskujemy, że jeśli na wejściu znajduje się ciąg $f(a) = (f(a_1), f(a_2), \dots, f(a_n))$, to na wyjściu wartość $f(a_j) = 1$ znajduje się przed $f(a_i) = 0$, sprzeczność z założeniem o poprawnym sortowaniu ciągów zero-jedynkowych. $\square$

Notatki

Rodzina sieci opartych na algorytmie sortowania przez wstawianie.

Ćwiczenie 5

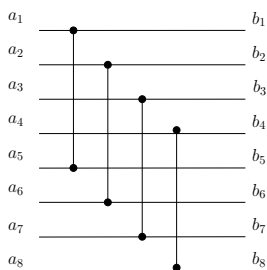
Jaka jest głębokość takiej sieci w zależności od liczby wejść?

Notatki

9 Bitoniczne sieci sortujące

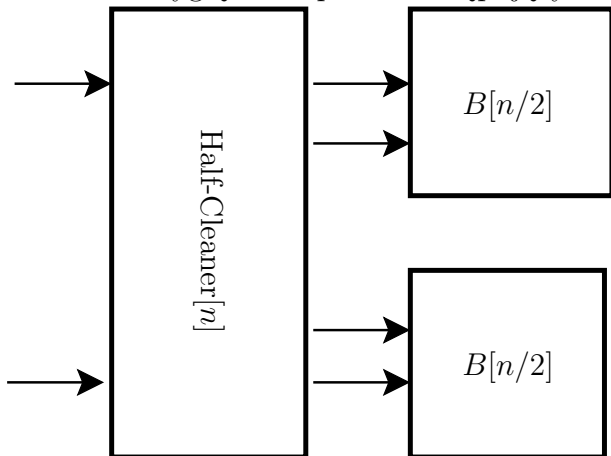
Ciągiem bitonicznym nazywamy ciąg, który można przeciąć na dwie części: pierwszą niemalejącą i drugą nierosnącą lub pierwszą nierosnącą i drugą niemalejącą. Zero-jedynkowe ciągi bitoniczne mają postać $0^i 1^j 0^k$ albo $1^i 0^j 1^k$.

Elementem półczyszczącym (Half-Cleaner[n]), dla n parzystych nazywamy sieć porównującą o głębokości 1 złożoną z $n/2$ komparatorów, z których każdy łączy wejście o numerze i z wejściem $i + n/2$, dla $i = 1, 2, \dots, n/2$.

Notatki

Sieć sortującą ciągi bitoniczne $B[n]$ budujemy w następujący sposób. Dla $n = 1$ sieć jest pusta, dla $n = 2$ sieć składa się z jednego komparatora, natomiast dla $n > 2$ sieć wygląda w sposób następujący:

Notatki

Ćwiczenie 6

Narysuj sieć $B[8]$.

Ćwiczenie 7

Jak skonstruować sieć bitoniczną, gdy n nie jest potęgą 2?

Ćwiczenie 8

Uzasadnij, że jeśli każdy element jednego z dwóch zero-jedynkowych ciągów bitonicznych jest nie większy niż każdy element drugiego ciągu, to jeden z ciągów składa się z samych 0, albo z samych 1.

Ćwiczenie 9

Przeczytaj ze zrozumieniem pełen dowód poprawności działania sieci $B[n]$, (Cormen str. 721) i odtwórz go nie zaglądając do książki.

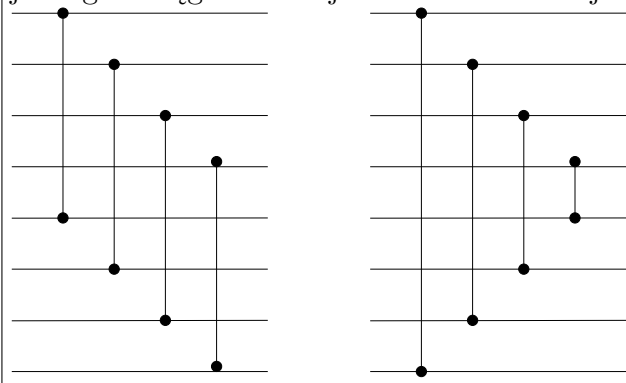
Notatki

10 Sieć sortująca o głębokości $\log^2 n$

Pokażemy teraz jak skonstruować sieć opartą na algorytmie `mergesort`. Do tego celu użyjemy pokazanych wcześniej sieci bitonicznych i sieci scalających. Konstrukcja sieci scalającej dwa posortowane ciągi w jeden opiera się na prostej obserwacji: jeśli w jednym z dwóch posortowanych ciągów odwrócimy porządek, to otrzymamy ciąg bitoniczny, a ciągi bitoniczne umiemy już sortować.

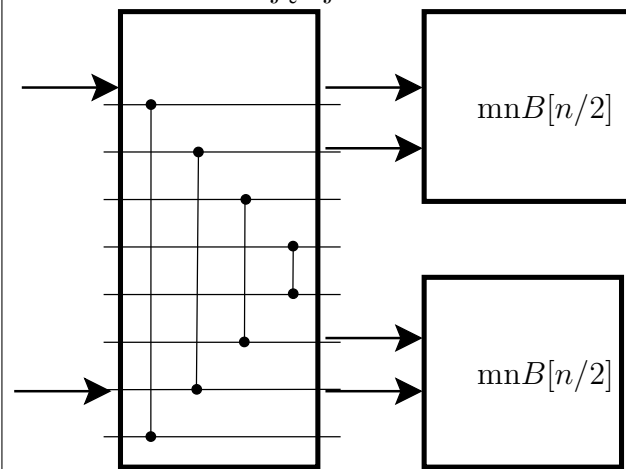
Notatki

Poniższy rysunek przedstawia jak odwrócić porządek jednego z ciągów na wejściu sieci bitoniczej.

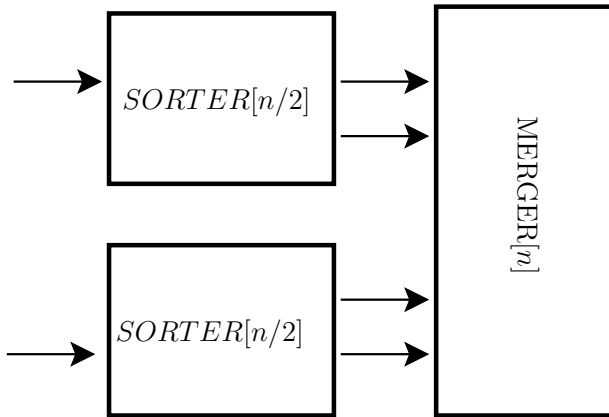
Notatki

Schemat sieci scalającej MERGER[n]

Notatki

Mając już wszystkie potrzebne elementy możemy zbudować sieć sortującą $SORTER[n]$

Notatki

Ćwiczenie 10

Narysuj sieć $SORTER[8]$.

Ćwiczenie 11

Wykaż, że głębokość sieci $SORTER[n]$ jest $\Theta(\log^2(n))$.

Ćwiczenie 12

Wykaż, że głębokość sieci $SORTER[n]$ jest równa $\lg n(\lg n + 1)/2$.

Notatki